

molitve. Samo odraščeni možaki so prišli k službi božji. Vsak pravovernik izzuje čevlje pred mošejo, vzame jih v levico, in preden vstopi, postavi desno nogo na prag. Kedar je vstopil, spusti se naravnost k vodojemu, da se umije, kakor koran veleva. Od tam gré na svoje mesto; čevlje, sabljo in ostalo orožje položi pred-se na razgrnjeno plahto in začne po tihem moliti.

Služabnik mošejin, muraki nazivan, glasno obmoli zapovedano molitev, in drugi služabniki, muballigi nazivani, ponové jo z zategnjenim glasom. Na to stopi katib, to je eden onih dveh imamov, ki sta nastavljena za bogoslužna opravila na mošeji, z lesenim mečem na leco v spomin, da je bila dežela z mečem v roki osvojena. Najpreje opominja poslušalce, naj mirujejo med službo božjo, in se pobožno zadržé, potem postavi meč na špico in začne govoriti verzovan govor. Taki govori za vse petke v letu so zbrani v posebni knjigi. Mi smo poslušali govor na prvi petek v letu. Govornik je najpreje poslavljaj boga in preroka, potem je govoril o begočem času, in naposled je opominjal zbrane, naj vsak modro obrača novo leto, pa tudi dohití naj in nadomestí, kar je bil zamudil dobrih del v starem letu. Posebno je poudarjal zapovedani post in miloščinjo. Po vsem tem je glasno zaklical: „Ponižno prosimo gospoda!“ vsedel se, in začel tiho moliti sam za-se. Tudi verniki so začeli tiho moliti, in z obema rokama so si zakrili obraz.

„Amen, amen! o gospod vseh stvari!“ oglasil se je muballig čez nekaj časa. Katib se je z novega vzdignil in je pričel drugi govor. Prosil je boga, naj bi se islam bolj in bolj razširjal, častil in preslavljaj je preroka, molil je za sultana, in naposled je opominjal vernike na pobožnost. Poleti se moli tudi za blagodejno navodenje dežele. Tako je bila služba božja pri kraju. Sedaj so se vzdignili premožniši moslemi, da so zadostili glavni zapovedi korana, začeli so deliti miloščinjo pri vratih čakajočim ubožcem.

Vsaka mošeja ima načelnika, ki oskrbuje njena zemljišča, hiše in drugo. On nastavlja in plačuje tudi duhovščino. Na vsaki veči mošeji sta nastavljena dva duhovnika, eden mora pridigovati ob petkih, eden pa vsak dan obmolti zapovedane molitve zbranim vernikom, ako jih kaj pride ali ne. Muhamedanstvo nima stalne duhovščine, in zato morajo katibi tudi še postranska dela delati, da morejo pošteno živeti. Tudi more načelnik, kedar se mu poljubi, odsloviti duhovnike in si novih poiskati. Pri vsaki mošeji je po več muezzinov, to je, molitvenih klicarjev pa čuvajev, navadno jih je po toliko, po kolikor ima mošeja minaretov in vhodov. Še drugi služabniki pa tla snažijo, plahte razgrinjajo, svetilke nažigajo in vode v vodojeme donašajo. Velike mošeje so celi dan odprte, male navadno samo dopoldne. Ob deževnem vremenu pa jih zapró, da se tla in plahte ne omažejo. Popoldne prihajajo v mošeje postopači; tu se zgovarjajo, lenarijo, spé, pa tudi šivajo in druga temu slična dela delajo. Petek moslemu ni dan počitka, kakor nam nedelja, moslem gré po svojih navadnih opravkih razun opoldne, ko je šel v mošejo obmolit zapovedano molitev.

Pri večih mošejah so tudi učilišča; učenci le nekaj malega plačujejo za stanovanje, obleko in hrano. Pri mošeji El-Asra v Kahiri je navadno do tri sto slepcev, ki so skoraj vsi silni fanatiki.

O muhamedanskih praznikih, vzlasti o devetdnevem prazniku rojstva prerokovega, skazujejo se drviši, to je, menihi muhamedanski. Z zastavami hodijo v procesije, plešejo svoje plese, tulijo in se naposled tako zamaknejo, da je groza gledati jih. „Ni ga boga razen Allaha!“ vpijejo toliko časa, da se do cela izvpijejo, ter vsi iztrujeni po tleh pocepajo. Potem nastopijo novi,

čili, in ponavljajo, kar so poprejni uganjali. Ta praznik se sklene s čudnim obredom, „dozeh“ nazivanim. Šejk Saadieških dervišev se podá k El Bekoju, najvišemu dervišu egipških dervišev. Po potu se naležejo premnogi derviši pa drugi ljudje, ki hočejo biti tudi pobožni, naležejo se tako, da v tla gledajo in prednik se dotika z nogama glave za seboj ležečega. Šejk na konju, ki sta ga vodila dva strežaja, jezdi po teh živih tleh. Vsak je dvakrat pritisnjen od konja. Večina poskače nepoškodovana po koncu, in veselo stopa za šejkom. Kdor pa je bil zeló ali celó nevarno pohojen, dobí po vrhu še psovko, da je poprejšnji dan slabo obmolil zapovedane molitve. Včasih je bila tudi še ta grda, ostudna navada, da je po dokončanem dozehu eden dervišev hrustal žive kače. Dan danes tega ni več. Menda je prišlo iz „mode“. Samo kačji zaklinjači egipški še uganjajo časih take nagnjusnosti.

Neka Kranjica je več let služila v Egiptu, in je tudi videla gori omenjeno ježo po ljudeh. Vrnivši se domu je pripovedovala v dotičnih krogih po Ljubljani, kaj je videla na tujem. No, ali so se spogledovali, in se jej posmehovali. „Da le more tako živo lagati“, dejali so, „da si le more kaj takega izmisliti!“

Pa res! Pojdi drugam praviti take reči, ne pa v Ljubljano!

Politične stvari.

Nemci in Čehi.

Ako pride popolnem nepristransk ptujec v avstrijsko deželo, v kateri bivata nemški in slovanski narod drug poleg drugega v pravi bratovski prijaznosti, brezpogojno družéča se osebno, v družinah, društvih, v vedno vzajemnem prometu, temu zdela se bodo nerazumljiva poročila, kakoršna se berejo pogostoma v nekaterih nemških časnikih — o nestrpljivem sovraštvu med Nemci in Slovani. — Poročila taka zaštevajo one dežele, v katerih bivajo poleg Slovencev ali Čehov tudi Nemci.

Da ne bode kedo sodil, da so nam na misli vsi Nemci ali Nemci sploh, kedar govorimo o takem počenjanji izrastkov nemškega rodu ali janičarjev slovanskih, izrečemo tukaj uže naprej, da nam še na misli ni očitanje izrekati nasproti narodu nemškemu ali pa onim zastopnikom, ki vedó in priznajo, da se mora priznati tudi drugim narodom, kar se zahteva po pravici za-se.

Slovenec dobro imenuje one vrste kukavice „nemčurje“, to so kaljiveci miru med Slovenci in Nemci na Kranjskem, slovenskem Štajarskem, Koroškem in Primorskem.

Zadnje dni pokazali pa so svoje mojsterstvo v obrekavanji, sumničenji in žaljenji českega naroda vsi nemško-liberalni listi iz Českega in z Dunaja. Sošli so se bili namreč nemški turnarji iz velike okolice v skoraj čisto českem Kraljevem Dvoru. Vsled izživljajočega vedenja turnarjev vtrgala se je českemu prebivalstvu potrpežljivost in nekateri česki rokodelci posegli so lastnoročno med turnarje tako, da je nastalo nekaj praske.

Zdaj pa je bil ogenj v strehi. Po vsem svetu in na vse rogove trobila je Weitloff-Knotzova svojat, da se na Českem uže Nemci celó pobijajo, ves Izrael po nemških časnikih začel je kričati zoper česki narod, zoper cesarskega namestnika Krausa in zoper vlado Taaffejevo, kakor bi bil uže res sodnji dan nastal za Nemce.

Enak nastal je po kriku kranjskih nemčurjev svoj čas, ko je nekaj ljubljanskih fantalinov v turnarski noši peté pokazalo razdraženim kmetskim fantom na Jančjem. Tudi takrat moral bi bil svet misliti, da Slovenci na Kranjskem Nemce kar žive derejo.

Pa kar je pri tej dogodbi najbolj čudno, to je vedenje polovladnih časnikov. Vsaj Čehi in Slovenci uže tako niso vajeni, da bi jih zagovarjalo drugo, kakor samo lastno časništvo. Kedar bi bilo res umestno, da vladini časniki tudi v česko-slovenskih krogih kaj zavrnejo, takrat pa padejo s pravo strastjo po njih in očitanga ga ni konec. Naši narodi so surovi, ne poznajo mej postave in krivda vsake najmanjše napake zvrtača, se na vodje in zastopnike dotičnega naroda.

Vse drugače pa se božajo na pr. nemški irredentovci na Českem. Ko so česko-nemški turnarji — ne morebiti kakovega Čeha poškodovali ali napadli, ampak ko so z veleizdajskimi čini sramotili vse Nemce v Avstriji bivajoče gori v nemških Draždanah, takrat skrivali so se nemški liberalni in pa vladi služni časniki v tiho molčanje; človek bi bil moral misliti, da njim celó nič mar ni ono veleizdajsko rovanje Knotzovcev.

Danes pa, ko se gre morebiti za nekaj marog na kožah turnarjev ravno one vrste pa trobijo vsi oni časniki v en rog s Schönererjevimi glasili zoper Čeha. — Ne dvomimo, da bodo pa tudi česki poslanci v državnem zboru spregovorili vladi nasproti svojo resno besedo.

Zabavne stvari.

Trije dobri sveti.

(Iz španjskega preložil Ant. Brehmer-Gaffron.)

I.

„Soseda, soseda!“

„Kaj pa je, gospod Anton?“

„Ali bi mi hoteli dati nekaj zrn soli?“

„No, če bi uže vsaj za zlato prosili — kaj pa bode kuhali?“

„O, nič, nič, le povest sem našel tukaj-le nekje v obližji, ktera se mi nekoliko neslana zdi, pa bi jo rad nekaj popravil.“

„Kaj si pa uže zopet zmišljate? Vendar, ker ste vi, naj bo; tu imate soli in pa še nekaj več sem jo vam dala, če bi morda ravno potrebovali za....“

„Prav lepa hvala, soseda!“

„Na malo, gospod Anton!“

Gospod, poslušajte toraj! Nekdaj je bil vojak, ki mu je bilo Janez imé, za Pomisla so ga pa klicali, toda ne zaradi tega, ker bi si bil morda preveč glavo vbijal, pač pa, ker ni prav nič mislil. Njegov stotnik ga je dan na dan opominjal: „Janez pomisli, pomisli!“

Janez Pomisli je bil doslužil in odpustili so ga. — Janez se je domov pripravljaj, daleč daleč tje nekam za hribe, kjer je njegova žena prebivala. Da, da, Janez je bil oženjen! Kakor sicer nikdar, tudi tedaj ni nič pomislil, ko se je bil še prav mlad oženil; mežnarjevo Maričko je pa vzela. To bi se sicer ne bilo zgodilo, ko bi bil Janez le nekoliko pomislil, da „cegeljca“ še ni dobil, da ga prav lahko potrdijo in bo moral 8 let puško nositi, katero bo namesto žene objemal, kar se je tudi resnično zgodilo. Revež je bil! Pa kaj se hoče, saj jih je še več. Danes mu je pa srce od veselja poskalovalo, kajti doma pojde, ženo bo zopet videl čez 7 let in pa 3000 gold. gotovega denarja s seboj ponese.

Da kdo domu gre, ni nič novega; da kdo zopet ženo dobi, tudi ni nič čudnega. — vsak si jo lahko poišče, ali da ima pa kdo, ki je 8 let cesarja služil, 3000 goldinarjev gotovega denarja, to je pa uže vredno, da se pové.

Janez je bil nekdan v Jaki, od koder ga je njegov kapitan na Pireneje poslal s pisanjem k lovskemu poročniku, ki je ondi sè svojimi ljudmi stražil.

„Gospod kapitan“, pravi Janez, „jaz se bom tam gori po tistih soteskah še zgubil, ker pota ne vem!“

„Le tistih potov se drži, kjer boš videl, da so drugi uže hodili!“

Janez zadene puško na rame in odide po dobrem svetu ravna se, kakor bi trenil, pod gore Pirenejske.

Silno vroče je bilo. Gonil ga ravno nihče ni in zaradi tega se je Janez v senci pod drevesom nekoliko po tleh položil; počiti je hotel in pa počakati kakega človeka, da mu bo pot pokazal.

Na vrh gore se je ozrl, kjer moža zagleda, ki je dve muli gonil.

„Hodi po potih, kjer so uže drugi hodili!“ šine mu na misel. „Oni-le mož sè svojima mulama je vrh goré, toraj moram tudi jaz tje gori“, pravi Janez in uže je jel navkreber iti; mož z mulama se je pa med tem uže po drugi strani navzdol spuščal, kajti zginil mu je bil spred oči.

Janez na vrh dosevši jo je ravno mislil po drugi strani zopet doli vrezati, kar tik sebe v senci mulí in gonjača zapazi.

Gonjač vidoč se vojaku nasproti, klobuček v roke stisne, mule popusti in zbeži, kar so ga le noge nositi mogle. Janez je sedaj prvokrat nekoliko pomislil in je do sklepa prišel, da mora to kak tihotapec biti. Prijel je živali vsako z jedno roko in ju je toliko časa za seboj vlekel, da je do straže prišel, kjer je muli carinskemu uradniku, pismo pa častniku izročil.

Muli ste nosili najfineje vtihotapljeno svilo, samo dragoceno robo in čez nekaj dni je Janez tretjino vrednosti za plačilo prejel.

Od tod je toraj Janezev prihranjen denar, katerega mu je stotnik do poslednjega dne shranil; Janez je bil namreč pri stotniku za strežeta.

II.

Uže je imel Janez Pomisli mesto neukretne puške pošteno gorjačo v rokah, mesto jermena fin svilen pas in mesto kartuša popotno torbico čez ramo. Tako oprtanega vidimo vstopiti k svojemu stotniku; na pol vesel, na pol na jok! Žalosten, ker mora stotnika zapustiti, ki ga ima prav rad; vesel, ker bo videl svojo ženo, ki jo ima še rajši.

„Oho, kaj uže greš?“

„Uže gospod stotnik, če mi nič družega ne ukazete!“

„Janez, pomisli, mnogo misli; potrebno je v življenji!“

„Gospod stotnik, če bi mi še kaka dva ali tri dobre svete dali na pot, po katerih bi se ravnal; prav hvaležen bi vam bil za-nje!“

„No, bomo videli! Kaj misliš doma začeti?“

„Kar bo božja volja; z ženo in tantom bomo skupaj živeli.“

„On je toraj mož, po tvojih vzorih, kaj?“

„Sam ne vem, kaj bi vam rekel, gospod stotnik! Za gospoda se je učil. Ko bi bil imel pa posvečen biti, jo je pa venkaj pobral in se je oženil, kakor jaz. Žena mu je na porodu moje žene umrla. Ker ga je pa cerkev še vedno na-se vlekla, postal je mežnar. Dobro mu gre, toda, saj veste, kaj pravi pregovor: „danes z betom, jutri s pesom!“ Lahko si prisluži svoje groše z zvođenjem, še laglje jih pa ob petji v krčmi po grlu požene.“

„Ali tvoja žena pri njem živi?“

„Mislim!“

„Kaj ne veš tega?“

„Ne, gospod.“

„Kaj ti ni nikdar pisala?“

„Nikdar, gospod kapitan!“

„Zakaj ne?“